

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

VYBRANÁ TÉMATA
6/2014

Prezidentské volby na Slovensku v roce 2014

Ing. Daša Smetanková, Ph.D.

červen 2014

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah:

Politický a volební systém SR.....	2
Postavení prezidenta.....	3
Volební systém pro volby prezidenta.....	3
Prezidentské volby 2014.....	4
Kandidáti politických stran.....	4
Nezávislí kandidáti.....	5
Předvolební kampaň a prezidentské volby 2014.....	6
Výsledky prezidentské volby 2014.....	7

Politický a volební systém SR

Samostatné Slovensko vzniklo 1. ledna 1993, přičemž Ústava Slovenské republiky (Zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky) byla přijata již 1. září 1992. Slovensko je parlamentní republika a v jejím čele stojí prezident, který však nemá rozsáhlé pravomoci. Společně s vládou představuje výkonnou moc země.

Vláda SR je vrcholným orgánem výkonné moci a za výkon své funkce je odpovědná parlamentu. Skládá se z předsedy, místopředsedů a ministrů. Předseda vlády je jmenován a odvoláván prezidentem republiky, ten následně na návrh předsedy vlády jmenuje a odvolává další členy vlády. Po jmenování musí vláda do 30 dnů předložit parlamentu svůj program a požádat jej o vyslovení důvěry. K tomu je potřeba nadpoloviční většina přítomných poslanců. Parlament může rovněž vládě, nebo jednotlivému jejímu členu, kdykoliv vyslovit nedůvěru. V případě, že vláda jako celek nebo předseda vlády, se kterým padá celá vláda, podá demisi, kterou prezident přijme, je tato pověřena vládnutím až do jmenování vlády nové. Vláda je usnášeníschopná v případě přítomnosti nadpoloviční většiny jejích členů.¹ V současnosti (po parlamentních volbách v roce 2012) je vláda složena ze zástupců strany SMER-SD, má 15 členů (včetně předsedu vlády), z toho 4 místopředsedy. Předsedou této jednobarevné vlády je předseda strany SMER-SD Robert Fico.

Zákonodárnou moc na Slovensku představuje jednokomorový parlament – Národní rada Slovenskej republiky (NR SR). NR SR je složena ze 150 poslanců, kteří jsou voleni poměrným systémem v jednom volebním obvodu na období 4 let², systém je tudíž vysoce proporční. Funkce poslance je neslučitelná s výkonem funkce soudce, prokurátora, veřejného ochránce práv, příslušníka ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru a poslance Evropského parlamentu. V případě jmenování poslance členem vlády se uplatňuje tzv. klouzavý mandát. Mandát poslance nezaniká, pouze se neuplatňuje a přechází na náhradníka. V případě opuštění vládní funkce je opět mandát poslance (bývalého ministra) uplatněn. Schůze NR SR svolává její předseda, a to kromě ustanovující, kterou svolává prezident. NR SR je usnášeníschopná v případě přítomnosti nadpoloviční většiny jejích členů. Návrhy zákona mohou kromě poslanců NR SR podávat rovněž výbory NR SR a vláda.³ Zákony jsou schvalovány prostou většinou poslanců, pro přijetí ústavních zákonů platí třípětinová většina.

¹ Zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky

² Zákon č. 333/2004 o volbách do Národnej rady Slovenskej republiky

³ Zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky

Postavení prezidenta⁴

Slovenský prezident nedisponuje rozsáhlými pravomocemi. Jeho slabé postavení posílilo zavedení přímé volby v 90. letech. To však nebylo doprovázeno posílením jeho pravomocí. Volen je na 5 let a zvolen může být maximálně dvakrát po sobě. Prezidentem se může stát každý občan SR starší 40 let, který je volitelný do NR SR. Po zvolení prezidentem, nemůže vykonávat jinou placenou funkci nebo podnikatelskou činnost.

Podle Ústavy je prezident hlavou státu a vrchním velitelem ozbrojených sil. Na základě rozhodnutí NR SR vyhláší válku, na návrh vlády mobilizaci vojenských sil, výjimečný nebo válečný stav, jejich ukončení a uzavírá mír. Zastupuje stát navenek i dovnitř, dojednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy (se souhlasem NR SR). Tuto pravomoc může přenést na vládu, což zatím každý prezident i učinil. Prezident také přijímá, pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí. Podepisuje zákony, které může rovněž vrátit NR SR s připomínkami. Prezidentské suspenzivní veto se od roku 1999 nevztahuje na ústavní zákony a může být přehlasováno prostou většinou poslanců. Na půdě NR SR prezident rovněž předkládá správu o stavu republiky. Vyhláší referendum, uděluje milosti a amnestie, které však musí spolupodepsat premiér. Dále jmenuje předsedu a členy vlády, soudce a generálního prokurátora.⁵

Volební systém pro volby prezidenta

Slovenský prezident je od roku 1999 volen v přímých volbách. Jediným prezidentem zvoleným nepřímo byl v roce 1993 Michal Kováč. Po skončení jeho mandátu, v roce 1998, se dlouho nedařilo zvolit prezidenta nového. Polarizované stranické prostředí se nebylo schopno v té době domluvit na společném kandidátovi pro nepřímou volbu. Tehdejší volební systém totiž vyžadoval pro zvolení nové hlavy státu získání ústavní většiny, 3/5 všech poslanců. Země tak byla více než rok bez prezidenta, jehož pravomoci se rozdělily mezi předsedu vlády a předsedu NR SR. Patovou situaci by sice vyřešila změna volebních pravidel v rámci nepřímé volby, přímá volba se však již stala tématem předvolební kampaně několika tehdy opozičních politických stran. Důvodem ke změně byla koncentrace moci v rukách jedné politické strany, což vedlo ke zneužívání prezidentských pravomocí (např. vyhlášení amnestií premiérem Vladimírem Mečiarom).

Prezident je volen v přímých a tajných volbách na období pěti let. Volby prezidenta vyhláší předseda NR SR. Navrhnout kandidáta na prezidenta může 15 poslanců NR SR nebo 15 000 občanů formou podepsané petice. V prvním kole se prezidentem republiky stane ten kandidát, který získá nadpoloviční většinu hlasů všech oprávněných voličů. Pokud ani jeden kandidát nezíská požadovaný počet hlasů, uskuteční se do 14 dnů kolo druhé. Do něj postoupí první dva kandidáti z prvního kola. Zvítězí ten, který získá největší počet platných hlasů.⁶ Novela Ústavy z roku 1999 rovněž zavedla možnost odvolání prezidenta před skončením funkčního období lidovým hlasováním. To vyhláší předseda NR SR na základě návrhu NR SR, se kterým souhlasí třípětinová většina poslanců. K odvolání prezidenta dojde, pokud se pro ně vysloví nadpoloviční většina všech oprávněných voličů. Pokud prezident není odvolán, začne mu běžet nové funkční období a rozpustí Národní radu.

---

4 K postavení prezidenta ve vztahu k přímé volbě viz blíže práci PI: Němec J., Kuta, M., Vliv zavedení přímé volby prezidenta na politický systém, 1.201, říjen 2009, dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=58574>

5 Zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky

6 Zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky

Prezidentské volby 2014

Prezidentské volby 2014 se uskutečnily 15. a 29. března a kandidoval v nich rekordní počet – 14 kandidátů, z toho 8 nezávislých občanských kandidátů. Stávající prezident Ivan Gašparovič již kandidovat nemohl, a tak vládní strana SMER-SD (SMER – sociálna demokracia) postavila do voleb předsedu Roberta Fica. Opoziční pravicové strany nakonec rovněž postavily společného kandidáta – bývalého předsedu Kresťanskodemokratického hnutí (KDH) Pavla Hrušovského. Do voleb tak kandidoval předseda nejsilnější parlamentní a vládní strany, kandidát pravicových stran, zástupce maďarské menšiny na Slovensku, několik nezávislých pravicových kandidátů, bývalých členů KDH nebo Slovenské demokratické koalice (SDK)⁷, zástupci menších politických stran a občanský kandidát bez politické minulosti Andrej Kiska. Hlavní opoziční strany zastupovalo v podstatě 6 kandidátů – 2 členové stran a 4 nestraníci.⁸

Kandidáti politických stran

Gyula Bárdos (Strana maďarskej komunity, SMK-MKP)

Gyula Bárdos byl jediným kandidátem maďarské národnosti v prezidentských volbách a vůbec prvním kandidátem maďarské národnosti, který v historii samostatného Slovenska na post prezidenta kandidoval. V letech 2004 až 2010 byl poslancem NR SR za Stranu maďarské koalice (SMK). Po rozkolu uvnitř této strany v letech 2006 až 2010 a vzniku strany Most-Híd, se v parlamentních volbách 2010 SMK nedostala do NR SR a později se přejmenovala na Stranu maďarské komunity (rovněž SMK). Gyula Bárdos je členem předsednictva této strany a předsedou kulturní organizace Maďarů na Slovensku CSEMADOK.⁹

Robert Fico (SMER-SD)

Nejvýznamnějším kandidátem na prezidenta ve volbách 2014 byl populární premiér Robert Fico, který pravidelně vítězil v předvolebních průzkumech.¹⁰ Veřejnost vnímá Roberta Fica značně kontroverzně. Již více než deset let je nejoblíbenějším politikem na Slovensku, vede však zároveň řebříčky nedůvěryhodnosti politiků.¹¹

Od roku 1987 byl Robert Fico členem Komunistické strany Slovenska (KSS) a po roce 1989 se stal členem Strany demokratické ľavice (SDĽ). V roce 1999, v reakci na nesouhlas s tehdejší politikou SDĽ (její spoluprací s pravicovými stranami), založil novou stranu SMER, které je dodnes předsedou. V letech 2006 až 2010 a opět od roku 2012 je předsedou vlády. Jeho první vláda bývá kritizována za výběr koaličních partnerů – Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS) kontroverzního Vladimíra Mečiara a Slovenská národná strana (SNS) rovněž kontroverzního předsedy Jána Sloty. Spojení s těmito dvěma stranami vedlo k pozastavení členství strany SMER v Evropské socialistické straně (PES). Parlamentní volby v roce 2012 vyhrál Ficův SMER-SD s výrazným náskokem¹² a vytvořil jednobarevnou vládu. Robert Fico se rozhodl kandidovat na prezidenta v polovině funkčního období své vlády, což mohlo ovlivnit výsledky voleb. V polovině volebního období bývá popularita vlády nejnižší. Rovněž důvody své kandidatury, a tudíž výběr funkce hlavy státu avšak s výrazně nižšími pravomocemi než má premiér, nedokázal svým voličům

⁷ Tento fakt pouze odrážel roztržičnost dnešní pravice na Slovensku.

⁸ Mesežnikov, G., Zvláštnosti prezidentských volieb 2014, 24. 3. 2014, dostupné na

<http://www.ivo.sk/7353/sk/publicistika/zvlastnosti-prezidentskych-volieb-2014>

⁹ Životopis Gyula Bárdos, oficiální stránky prezidentské kampaně viz <http://bardosgyula.sk/sk/zivotopis/>

¹⁰ Predvolebné prieskumy 1. kola, dostupné na <http://www.vysledkyvolieb.sk/prezidentske-volby/2014/prieskumy/1-kolo>

¹¹ Viz např. SME.sk. Najdôveryhodnejšími politikmi sú Fico, Kaliňák a Bugár, 13. 2. 2014, dostupné na

<http://www.sme.sk/c/7101772/najdoveryhodnejsimi-politikmi-su-fico-kalinak-a-bugar.html>

¹² V parlamentních volbách 2012 získala strana SMER-SD 44,41 % hlasů. Druhé v pořadí, KDH, získalo pouze 8,82 % hlasů. Štatistický úrad SR, dostupné na <http://volby.statistics.sk/nrsr/nrsr2012/sr/tab3.jsp@lang=sk.htm>

dostatečně vysvětlit.

Pavol Hrušovský (KDH, Most-Híd, Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana (SDKÚ-DS))

Pavol Hrušovský je bývalým dlouholetým předsedou KDH, poslancem (od roku 1990 – Federální shromáždění, Slovenská národní rada a NR SR) a bývalým předsedou NR SR (v letech 2002-2006 a 2011-2012). Kandidoval s podporou tzv. Ľudovej platformy (spojení stran KDH, Most-Híd, SDKÚ-DS), i když tato podpora nebyla jednoznačná. Někteří členové SDKÚ-DS rovněž podpořili jiné kandidáty a po spolupráci KDH se stranou SMER-SD na změně ústavních zákonů, byla tato podpora oslabena.¹³

Nezávislí kandidáti

Andrej Kiska

Andrej Kiska byl až do voleb nepříliš známý slovenský podnikatel a filantrop. V 90. letech založil společnosti Triangel a Quatro zabývající se splátkovým prodejem. V roce 2005 podíly v těchto firmách prodal a následně v roce 2006 založil charitativní organizaci *Dobry Anjel*, díky níž se stal veřejně známějším. Organizace pomáhá rodinám s dětmi, které se dostaly do finančních problémů kvůli těžkým nemocem.¹⁴

Do voleb kandidoval jako nezávislý kandidát bez jakékoliv politické minulosti, za což byl kritizován. Terčem předvolební kampaně jeho protikandidátů se stala jeho politická nezkušenost a nepředvídatelnost. Někdy byl označován i jako muž bez vlastností a názorů.¹⁵ Rovněž jeho zařazení do současného politického spektra i jeho politické názory byly nejasné. Na druhou stranu jeho „apolitičnost“ se stala jeho výhodou, díky které mohl cílit na nespokojené voliče různé hodnotové orientace a sesbírat protestní hlasy. Hlasy si získal i díky své charitativní činnosti. Důraz na sociální věci a charitu ukázal i oznámením v kampani, že se vzdá prezidentského platu (cca 9 000 eur) a každý měsíc jej věnuje lidem, kteří to potřebují.¹⁶

Radoslav Procházka¹⁷

Mladý právník, vysokoškolský pedagog, bývalý člen a poslanec za KDH se stal nejvýraznějším překvapením prezidentských voleb. Poslancem byl zvolen teprve v roce 2012 a již v roce 2013 stranu opustil. Stalo se tak po dlouhotrvajících neshodách s vedením strany, které kritizoval. V říjnu 2012 představil Radě KDH svůj manifest Alfa, kde navrhl několik programových opatření, které chtěl ve straně prosadit. Jednalo se např. o úplné zrušení sociálních a zdravotních odvodů, financování zdravotnictví a sociálních služeb z daní, změnu pilířového systému důchodového připojištění, ústavní zákaz deficitního hospodaření a pod. Kritizoval rovněž předsedu KDH Jána Figeľa pro kauzy týkající se jeho bytu nebo získání doktorského titulu.¹⁸ Jako mladý konzervativní politik, bývalý člen KDH však dokázal získat podporu nejen voličů této strany. Po úspěšných prezidentských volbách složil poslanecký mandát a následně založil novou politickou stranu s názvem Sieť, která hned po založení vystoupala v průzkumech na druhé místo za stranou SMER-

13 Více k oficiální kampani viz oficiální webové stránky kandidatury Pavla Hrušovského, dostupné na <http://volbapravice.sk/>

14 Více ke kampani na oficiálních stránkách kampaně dostupných na <http://www.andrejiskiska.sk/>

15 Např. HNonline.sk, Šimečka, M., M., Keď ľud povie nie, 31. 3. 2014, dostupné na <http://hn.hnonline.sk/komentar-martina-simecku-ked-lud-povie-nie-611165>

16 SME.sk, Kiska sa v prípade zvolenia za prezidenta vzdá platu, 24. 1. 2014, dostupné na <http://www.sme.sk/c/7078378/kiska-sa-v-pripade-zvolenia-za-prezidenta-vzda-platu.html>

17 Oficiální webové stránky kampaně viz <http://www.rado2014.sk/>

18 SME.sk, Procházka na Rade KDH ukázal svoj manifest, 20. 10. 2012, dostupné na <http://www.sme.sk/c/6575492/prochazka-na-rade-kdh-ukazal-svoj-manifest.html>

SD se 14 %.¹⁹

Milan Kňažko

Herec, dlouholetý bývalý politik a tvář listopadu 1989 kandidoval jako nezávislý, ale získal velkou podporu od herců a osobností slovenského veřejného života. Kampaň postavil na hesle „*Znovu ide o veľa*“, čím chtěl poukázat na návrat znaků komunistického režimu. Programově se vyslovil k podpoře přímé demokracie, proti zvyšování daní, zastavení zadlužování, snižování počtu vládních úřadů, obnovu nezávislosti soudnictví, proti korupci, k podpoře nezávislých institucí, lepšímu financování školství, vědy a kultury a za dodržování lidských práv. Právě jeho politická minulost (např. členství v několika stranách mezi jinými i v HZDS) mu byla kritiky vyčítána. Konečné čtvrté místo v prezidentské volbě a velkou podporu v Bratislavě se snaží v současnosti využít kandidaturou na primátora Bratislavy.

Ján Čarnogurský

Ján Čarnogurský byl dalším z několika pravicových kandidátů (Procházka, Kňažko, Hrušovský), kteří vyšli z hodnotově blízkých politických stran. Podobně jako Radoslav Procházka a Pavol Hrušovský byl i Ján Čarnogurský členem a dokonce předsedou KDH a podobně jako Milan Kňažko je rovněž mužem listopadu 1989. Od té doby působil v politice, jako poslanec parlamentu, premiér či ministr spravedlnosti. Z politiky odešel do advokacie v roce 2000, nadále se však vyjadřoval k důležitým veřejným otázkám. Z KDH vystoupil po 23 letech právě kvůli kandidatuře na prezidenta, kdy se jako občanský kandidát rozhodl stranu opustit.²⁰ KDH následně nominovalo svého kandidáta a nepodpořilo kandidaturu Jána Čarnogurského. To mohlo rozdělit hlasy voličů KDH mezi tyto dva kandidáty, popř. je přesunout Radoslavu Procházkovi. Ján Čarnogurský je dlouhodobě známý svými striktně konzervativními a někdy kontroverzními názory a výroky (např. na homosexualitu, současný vývoj na Ukrajině, Tisa apod.), příklonem k Rusku a přesazováním národních hodnot.²¹

Kandidáti politických stran, kteří získali dohromady méně než 5 % hlasů (nezávislí i straničtí):

Helena Mezenská (s podporou OĽaNO), *Jozef Behýl*, *Viliam Fischer*, *Milan Melník*, *Ján Jurišta* (KSS), *Stanislav Martinčko* (Koalícia občanov Slovenska, KOS), *Jozef Šimko* (Slovenská moderná spoločnosť, SMS)

Předvolební kampaň a prezidentské volby 2014

Odlišnosti těchto prezidentských voleb shrnul politolog Grigorij Mesežnikov do několika bodů. Stávající prezident Ivan Gašparovič se již nemohl účastnit voleb. Volby se uskutečnily v době, kdy na Slovensku vládne jednobarevná vláda strany SMER-SD, jejíž předseda a premiér se voleb účastnil jako jeden z kandidátů. Opoziční strany, a to ani ty pravicové se nedokázaly shodnout na jednom kandidátovi, kterému by vyjádřily podporu. I kvůli této nejednotnosti opozice měli největší šanci dostat se do druhého kola kromě předsedy vlády Roberta Fica nezávislí kandidáti.²²

¹⁹ SME.sk, Procházka začal s napnutou sieťou, 20. 5. 2014, dostupné na <http://komentare.sme.sk/c/7209411/prochazka-zacal-s-napnutou-sietou.html>

²⁰ SME.sk, Čarnogurský pre voľby odišiel z KDH, stranu aj tak rozdeľuje, 11. 10. 2013, dostupné na <http://www.sme.sk/c/6966712/carnogursky-pre-volby-odisiel-z-kdh-stranu-aj-tak-rozdeluje.html>

²¹ Viz např. SME.sk Čarnogurský bráni Tisa kultúrou, kritizuje niektoré jeho kroky, 8. 8. 2013, dostupné na <http://www.sme.sk/c/6896072/carnogursky-brani-tisa-kulturou-kritizuje-niektore-jeho-kroky.html>

SME.sk, Čarnogurský: Putina za krviprelievane na Ukrajině neviňte, 21. 2. 2014, dostupné na <http://www.sme.sk/c/7112089/carnogursky-putina-za-krviprelievane-na-ukrajine-nevinte.html>

HNonline.sk, Čarnogurský chváli rozvoj za Tisa, 9. 8. 2013, dostupné na <http://hn.hnonline.sk/slovensko-119/carnogursky-chvali-rozvoj-za-tisa-563914>

²² Mesežnikov, G., Zvláštnosti prezidentských volieb 2014, 24. 3. 2014, dostupné na

Hlavními tématy kampaně se však nestaly politické programy jednotlivých kandidátů, otázky ekonomiky, zahraniční politiky nebo ty, které může prezident ze své pravomoci ovlivnit. Diskuse se vedly nad kandidaturou premiéra Roberta Fica a z toho vyplývající možné koncentrace moci v rukou jedné strany a vlivem případného vítězství Roberta Fica na dění ve straně a vládě (např. otázka, kdo by byl premiérem sice nebyla nikdy zodpovězená, byla ale mnohokrát položena).²³

V kampani se objevily konzervativní národní a náboženské témata. Těsně před volbami např. Robert Fico prosadil společně s KDH dodatek Ústavy, který říká, že manželství je svazek muže a ženy.²⁴ Ve svém předvolebním videu se rovněž svěřil veřejnosti se svým náboženským vyznáním a i přes své členství v KSS se označil za věřícího křesťana. Kvůli tomuto následně získal od svých odpůrců označení „soudruh katolík“.²⁵ Rovněž se prezentoval jako kandidát na prezidenta, který chce spojovat a ne rozdělovat.²⁶ Na závěr kampaně se dokonce obrátil i na voliče maďarské národnosti s billboardy v maďarštině. Jeho volbu podpořili jak bývalí prezidenti tak i kardinál Korec.²⁷

Nejvýrazněji se však v kampani projeví dvě témata - otázka náboženství kandidátů a lichva. Ty vyplynuly především z negativní kampaně proti Andreji Kiskovi. Jako člověka spolupracujícího s vydavatelstvím nebo školou, které mají blízko ke scientologické církvi, ho Robert Fico označil za scientologa. Tuto církev pak označil za nebezpečnou sektu a případné vítězství Andreje Kisku za bezpečnostní riziko pro stát. Druhým tématem negativní kampaně byla podnikatelská minulost Andreje Kisky v oblasti spotřebitelských úvěrů. Robert Fico obvinil Andreje Kisku z lichvářských praktik.²⁸ Dalšími tématy byly politické zkušenosti a předvídatelnost versus apolitičnost a nezkušenost. Především druhé kolo voleb tak bylo prezentováno jako volba mezi zkušeností a otevřeností Roberta Fica a politické nezkušenosti a názorové nevyhraněnosti Andreje Kisky.

Výsledky prezidentské volby 2014

Prezidentské volby na Slovensku proběhly v březnu 2014. Volební účast byla nízká, ale porovnatelná s předchozími prezidentskými volbami.²⁹ Prvního kola se zúčastnilo 43,4 % oprávněných voličů. V druhém kole se kandidátům podařilo zmobilizovat své voliče a zvýšit volební účast na 50,48 %.³⁰ Do druhého kola postoupili předseda SMERu Robert Fico a podnikatel Andrej Kiska.

<http://www.ivo.sk/7353/sk/publicistika/zvlastnosti-prezidentskych-volieb-2014>

23 Mesežnikov, G., Zvláštnosti prezidentských volieb 2014, 24. 3. 2014, dostupné na

<http://www.ivo.sk/7353/sk/publicistika/zvlastnosti-prezidentskych-volieb-2014>

24 Dodatek zatím prošel prvním čtením. Novela Ústavy přináší i změny v soudní radě. Návrh zákona dostupný na

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=6&CPT=921>

25 Bútorová, Z., Prezidentské volby na Slovensku: keď konzervatívna karta nezaberá, IVO, 1. 4. 2014, dostupné na

<http://www.ivo.sk/7391/sk/publicistika/prezidentske-volby-na-slovensku-ked-konzervativna-karta-nezabera>

26 Leško, M., Fico verzus Kiska: medzi kým a čím si vyberáme, eTrend.sk, 26. 3. 2014, dostupné na

<http://www.etrend.sk/trend-archiv/rok-2014/cislo-12/fico-verzus-kiska-medzi-kym-a-cim-si-vyberame.html>

27 HNonline.sk, Šimečka, M., M., Keď ľud povie nie, 31. 3. 2014, dostupné na <http://hn.nonline.sk/komentar-martina-simecku-ked-lud-povie-nie-611165>

28 Mesežnikov, G., Zvláštnosti prezidentských volieb 2014, 24. 3. 2014, dostupné na

<http://www.ivo.sk/7353/sk/publicistika/zvlastnosti-prezidentskych-volieb-2014>

29 Kromě prvních přímých prezidentských voleb v roce 1999, kdy volební účast dosáhla více než 70 % v prvním i druhém kole, pohybuje se volební účast kolem 43 % (v prvním kole) až 55 % v kole druhém. Štatistický úrad SR, dostupné na www.statistics.sk

30 Štatistický úrad SR, Súhrnné výsledky hlasovania vo voľbe prezidenta Slovenskej republiky podľa obvodov a za Slovenskú republiku, dostupné na http://volby.statistics.sk/prez/prez2014/Prezident-dv/Tabulka9_sk.html

Tabulka 1. : Výsledky prezidentských voleb v prvním kole za SR

	Kandidát	Počet platných hlasů	Podíl platných hlasů (v %)
1.	<i>Robert Fico</i>	<i>531 919</i>	<i>28,00</i>
2.	<i>Andrej Kiska</i>	<i>455 996</i>	<i>24,00</i>
3.	Radoslav Procházka	403 548	21,24
4.	Milan Kňažko	244 401	12,86
5.	Gyula Bárdos	97 035	5,10
6.	Pavol Hrušovský	63 298	3,33
7.	Helena Mezenská	45 180	2,37
8.	Ján Jurišta	12 209	0,64
9.	Ján Čarnogurský	12 207	0,64
10.	Viliam Fischer	9 514	0,50
11.	Jozef Behýl	9 126	0,48
12.	Milan Melník	7 678	0,40
13.	Jozef Šimko	4 674	0,24
14.	Stanislav Martinčko	2 547	0,13

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastní úprava

Výsledky prvního kola voleb přinesly hned několik překvapení. Prvním bylo ne tak výrazné vítězství Roberta Fica a získání pouhých 28 %. Podle očekávání premiér a hlavní favorit prezidentských voleb v prvním kole zvítězil, rozdíl hlasů mezi ním a druhým Andrejem Kiskou však nebyl tolik výrazný pouze, 4 %. Andrej Kiska sice byl jedním z kandidátů na druhé místo ve volbě, ale až v únoru začaly průzkumy favorizovat na toto místo právě jeho.³¹ Kromě nevýrazného vítězství mohl být pro Roberta Fica zneklidňující rovněž získání hlasů pro opoziční kandidáty, jejichž voliči by ve druhém kole pravděpodobně volili proti Robertu Ficovi. Andrej Kiska, Radoslav Procházka, Milan Kňažko, Gyula Bárdos a Pavol Hrušovský získali v prvním kole společně více než 60 % hlasů.

Dalším překvapením bylo třetí místo mladého právníka Radoslava Procházky. Ten uspěl nejlépe ze všech středo-pravicových politiků (Pavol Hrušovský, Ján Čarnogurský i Milan Kňažko). Získal více než 400 tis. hlasů a vynesl na pozici možného budoucího lídra pravice. Naopak zklamáním a výrazným neúspěchem byly volby pro středo-pravé politické strany spojené v tzv. Ludové platformě (SDKÚ-DS, KDH, Most-Híd). Jejich společný kandidát Pavol Hrušovský získal pouhých 3,33 % hlasů, přičemž v posledních parlamentních volbách získaly tyto strany společně téměř 22 % hlasů. Důvodem může být jednak nejednotnost v podpoře stran Pavlu Hrušovskému, získání hlasů ostatních nezávislých středo-pravicových kandidátů a rovněž protest společnosti proti politickým stranám vyjádřený obecným neúspěchem stranických kandidátů (až na Roberta Fica).³²

31 VýsledkyVolieb.sk, Predvolebné prieskumy 1. kola, dostupné na <http://www.vysledkyvolieb.sk/prezidentske-volby/2014/prieskumy/1-kolo>

32 eTrend.sk, 2. kolo volieb: Fico vs. Kiska, 15. 3. 2014, dostupné na <http://ekonomika.etrend.sk/ekonomika-slovensko/priebezne-vysledky-i-kola-prezidentskych-volieb.html>

Tabulka 1. : Výsledky prezidentských voleb ve druhém kole za SR

	Kandidát	Počet platných hlasů	Podíl platných hlasů (v %)
1.	Andrej Kiska	1 307 065	59,37
2.	Robert Fico	893 841	40,61

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastní úprava

Volby skončily vítězstvím Andreje Kisku, který se tak stal prvním nezávislým nestranickým prezidentem bez komunistické minulosti na Slovensku. Největším překvapením druhého kola voleb byla výrazná prohra premiéra Roberta Fica a jeho nízký výsledek pouze 40,61 %.

Výhodou Roberta Fica sice mohl být post premiéra, který zastával, a s tím spojená lepší a viditelnější předvolební kampaň, na druhou stranu se jeho pozice a pozice strany SMER-SD mohla stát důvodem, pro který ho i jeho příznivci nevolili.³³ Kiskovi naopak pomohla negativní kampaň, kterou dokázal využít ve svůj prospěch. Využil rovněž společenskou poptávku po nových tvářích v politice a nespokojenosti se současnou politikou. Taktéž zaujal svým příběhem podnikatele, který své firmy vybudoval bez účasti na privatizaci či veřejných zakázkách a filantropa, který pomáhá rodinám v těžké situaci.³⁴

Podle povolebního průzkumu Inštitútu pre verejné otázky (IVO) a agentury FOCUS se dle předpokladů voliči neúspěšných kandidátů přiklonili ve druhém kole více na stranu Andreje Kisky. Svůj hlas mu dalo 56 % voličů Radoslava Procházky, 60 % voličů Milana Kňažka a více než 70 % voličů Gyuly Bárdose. Pouze 13 % voličů Radoslava Procházky podpořilo ve druhém kole Roberta Fica.³⁵ Podle tohoto průzkumu se důvody volby Andreje Kisky dají shrnout do dvou oblastí: volba proti mocenskému ovládnutí státu stranou SMER-SD a osobnost Andreje Kisky. Největší motivace z první kategorie byla volba proti Ficovi a ovládnutí státu stranou SMER-SD. Co se týče osobnosti Andreje Kisky, jeho voliči nejvíc vyzdvihli lidskost, sympatičnost, slušnost, toleranci, nekonfliktnost a nezávislost. Voliči Roberta Fica naopak vyzdvihovali jeho zkušenost v domácí i zahraniční politice, právnícké znalosti, diplomatické a státnické vystupování, jeho předvídatelnost a čitelnost.³⁶

33 Šimečka, M., Možnost překvapení, Respekt 1/2014, 30. 12. 2014, s. 16

34 eTrend.sk, 2. kolo volieb: Fico vs. Kiska, 15. 3. 2014, dostupné na <http://ekonomika.etrend.sk/ekonomika-slovensko/priebezne-vysledky-i-kola-prezidentskych-volieb.html>

35 Gyárfášová, O., „Z jedného som sklamaná a druhého vôbec nepoznám...“, 17. 4. 2014, dostupné na <http://institutpre.blog.sme.sk/c/354239/Z-jedneho-som-sklamana-a-druheho-vobec-nepoznam.html>

36 Bútorová, Z., Pohľad do duše voličov Andreja Kisku a Roberta Fica, IVO, 27. 4. 2014, dostupné na <http://institutpre.blog.sme.sk/c/354727/Pohlad-do-duse-volicov-Andreja-Kisku-a-Roberta-Fica.html>